HECE TAŞLARI

Aylık Şiir Dergisi

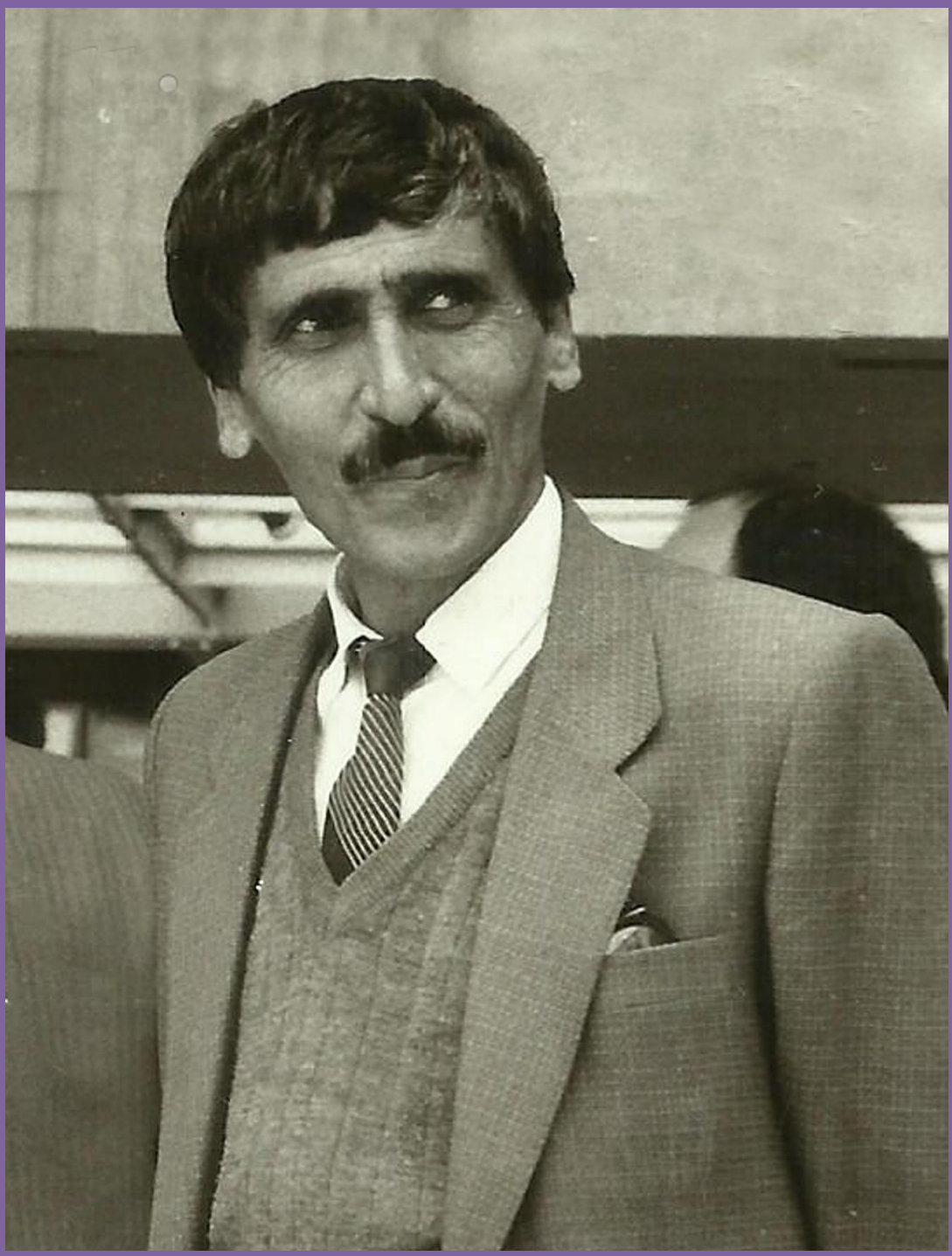

2.sayı on5nisan 2015

BU SAYIDA

Abdurrahim KARAKOÇ
M. Önal MENGÜŞOĞLU
C.Ünaldı HASANNEBİOĞLU
Arif BİLGİN
Mehmet DURMAZ
Mehmet GÖZÜKARA
Ekrem KAFTAN
Muhsin İlyas SUBAŞI
Talat ÜLKER
İbrahim SAĞIR
Mustafa SUNA
Yunus KARA
İsmail Kutlu ÖZALP
Mehmet BAŞ
Nuri PEKSÖZ
Tayyib ATMACA
Âşık Cemal DİVANİ
Seher ATMACA
Mehmet ÖZDEMİR
Seyit Ahmet KUTUZMAN
Nurullah GENÇ

HECE TAŞLARI
Aylık Şiir Dergisi
Genel Yayın Yönetmeni
Tayyib Atmaca
Yazışma Adresi
Ihlamurkent Mh. Kıvılcık Sk. F8/3
Odunpazarı/ESKİŞEHİR
Telefon: 0535 391 92 50
hecetaslaridergisi@gmail.com
2. Sayı 15 Nisan 2015
ISSN: 2149-4509.

CILGA

Üç beş şair bir araya gelince ne yapar sorusunun el cevabı dergi çıkarır olur. Bu dergiler kim okur sorusunun cevabını ise veremez her okur. Eskiden Kültür Sanat Edebiyat dergilerinin isimlerini bir çırpıda sayabilirken şimdi isimlerini sayamayacağımız kadar sürüsüne bereket. Elbette her derginin gayesi *surdan bir gedik açmak* ama *kale mi kaldı ki sur delelim* diye içinden sesli konuşan yüzlerce şairin yazarın olduğunu biliyorum.

Hangi şaire *türküyle aranız nasıl* diye sorsak yüreğindeki sazın telleri dudaklarını kıpırdatmaya başlar gözlerini yumup gönlünü yaslayacak bir dağ hayal eder. *İncecikten bir kar yağar..* Dallarına bahar yürür, evi varsa bir odasını *şark köşesi* yapmak ister. Cebinde bir çakı, döş cebinde *horozlu aynalı* günlerin hasretiyle bir çıngı beklerken bir de bakar ki *Ben kuşdili bilmez iken/Yar beni bülbül eyledi..* den tutun da *Tabiplerde ilaç yoktur yarama/Aşk deyince ötesini arama..* diye mırıldandığının farkına bile varmaz.

Her insan sırtını sırtına, kalbini kalbine, yaslayacağı bir insanı ya arar ya da bulduktan sonra kaybeder. İnsanoğlu yeryüzüne ayak bastığı günden bu güne bu böyle devam etmiş ve dünya tersyüz olana kadar da bu böyle gidecektir.

Her insan, kendini bir başkasına anlatmak, bir başkasını anlamak, duygu ve düşüncelerini insani erdemlerin içini doldurarak paylaşabildiği kadar insandır.

İnsan nasıl ki gönül coğrafyasında aynı havayı, birbirine yakın düşünceleri paylaşmak için bir araya gelirse, dergiler de bu amacın mahsulü olarak edebiyat dünyasına bir pencere kanadı açmak için yola çıkarlar.

Çeyrek asırdır özlemini duyduğum ama bir türlü cesaret edemediğim, kendi içimde talimleyip durduğum bu yolcuğa çıkma zamanının geldiğini düşünerek bir cılga açmaya karar verdiğimde bu dar yolun genişleyerek gelenekten beslenip dünü dünde bırakarak *yeni sözler söylemek* gereğine inandım.

İkinci sayımızı hazırlamaya başladığımızda gelenekle arasındaki bağın kopmadığına inanan yol arkadaşları, patikamızı genişletmek için hazır olduklarını beyan ettiler.

Sözü uzatarak laf salatası yapmanın bir gereği yok. Sözün içini doldurarak yaşayan/yazanlarla açtığımız bu cılga gelenekten geleceğe gönül yolcuğunun başlangıcı olacaktır.

Ne mutlu yolda olanlara ve yola çıkacak olanlara..

GEZİNTİ

Abdurrahim KARAKOÇ

Yalnızlık caddede sokakta evde
Ben beni özlerim gurbet bu derim
Mezarlıkta güler bir yaşlı dede
Yaşarır gözlerim gaflet bu derim

Sevgi gürül gürül içeme akar
Gönlüm dalgalanır ayağa kalkar
Özüm dost kucaklar gözüm dost bakar
Bağlarım çözerim rahmet bu derim

Kendi yavrusunu yemez kurt soyu
Gül açtı sayarım düğünü toyu
Derde denk olursa sabırın boyu
Göğsüme dizerim servet bu derim

Zulüm tez doyurur adalet aç kor
Yazık arkasında intikam öç kor
Toprak üç beş kemik bir tutam saç kor
Düşünür gezerim ibret bu derim

Susayan toprağı gökler emzirir
Acıkan ağacı kökler emzirir
Dost ilhamlar beni yoklar emzirir
Oturur yazarım nimet bu derim.

SUYA GÜZELLEME

Metin Önal MENGÜŞOĞLU

İçimde sanki bir dere
Toprağa su vere vere
Soruyor menzilim nere
Gözüm yolunda kalmıştır

Yakamozun gümüş süsü
Güneş aynasının yüzü
Işık tülünden örtüsü
Şimdi uykuya dalmıştır

Sular sellerle karıştı
Gökyüzü yerle yarıştı
Ne yüce bir yalvarıştı
Tut ki düşlerden kalkıştır

Suyun kurumadan önce
Üstünü örttüler bence
Toprak çamura dönünce
Son kıvamını almıştır

Ulu dağlardan taşırsın
Taşır bize ulaşırsın
Bin bir renge bulaşırsın
En çok kızıla çalmıştır

Bende küçük bir hevesti
Buz gibi su dolu testi
Yollar ki yolunu kesti
Köprü altına salmıştır

İçimin suları sustu
Betonla örtüldü üstü
Bizzat hayat bize küstü
Ömrün boyu kısalmıştır

AKŞAM

Cumali Ünaldı HASANNEBİOĞLU

Soylu bir konuk gibi
Getirdi dağ akşamı
Ve sessiz etekleri
Gezdirdi bağ akşamı

Her şeyi geri aldı
Kararan güne daldı
Bir çocuk sesi kaldı
Bir de çerağ akşamı

Çıkardı hüznü biliş
Yenik orduyla gidiş
Âh! ölümcül bir gülüş
Kanlı dudağ akşamı

Geç hayattan ve günden
Sana ne kaldı dünden
Bu saat gördüğünden
Çöz, çıkar sağ akşamı

KARAKOÇ AĞABEY

Arif BİLGİN

Okumaya ilkokul dördüncü sınıftan itibaren alıştım. Gelirimiz kitap ve gazete almaya elverişli olmadığından evimize çok yakın olan ve o yıl açılan Elbistan Çocuk Kütüphanesi'nin başta gelen okuyucularından olmuştum. Ayrıca, nerede bulsam özellikle dedemlerde -onlar günlük gazete alırlardı- elime gazete ve kitap olarak ne geçerse okurdum.

Aynı şekilde bir gün dedemlerde gazete ve kitapların konduğu pencereye bakarken elime, küçük boyutlu, soluk turuncu renkli, karton kapak, samanlı kâğıda basılmış "Hasan'a Mektuplar" diye bir kitap geçti. Kitabın kapağındaki "Mektup yazdım Hasan'a / Ha Hasan'a ha sana" esprisi o kadar hoşuma gitmişti ki, o saniyede itibaren Abdurrahim Karakoç'la tanışmak, görüşmek arzusu duydum. Daha o gün okuyup bitirmiştim. O güne kadar Afşinli halk şairi Kul Hamit'in, Elbistanlı şairlerden Adil Soydan'ın (Gönül) kitapları ile adını hatırlamadığım birkaç şiir kitabı daha ancak okumuştum. O zamanlar revaçta olan ve manzum yazılmış Yusuf ile Züleyha, Kerem ile Aslı, Leyla ile Mecnun, Ferhat ile Şirin kitaplarına da zaman zaman bakardım. Bir de yine aynı sınıfta iken okulumuzun müdürü ve matematik öğretmenimiz M. Fethi Akat'ın "Yaralı Bozkurt" isimli manzum piyesini hem okumuş hem de sahnelemiştik. Elbistan'ın Sesi gazetesinde yayınlanan dedem Hacı Ahmet Güler dâhil birçok şairin şiirlerini de kaçırmazdım. Bu yüzden Çıtak Ahmet, Abdurrahim Karakoç, Hayati Vasfi Taşyürek, Cansız Hacı, H. Hasan Uğur gibi isimlere yabancı değildim.

Ortaokul ikinci sınıfta iken sanıyorum 1965'te Bahaettin Karakoç'la da tanışmıştık. Elbistan'da sağlık memuru olarak çalışıyordu. Onun güler yüzü, sevecen tavrı ve bizlere bir şeyler kazandırma gayreti hep saygıyla andığım izlenimler olarak aklımda kalmıştır.

O sıralarda, Kahramanmaraş İmam Hatip Lisesinde okuyan arkadaşım Mehmet Karaman kendisinin de şahit olduğu bir anıyı anlatınca, Abdurrahim ağabeyle tanışma arzum birkaç kat artmıştı. Maraşlı Halk Şairlerinden Mustafa Zülkadiroğlu "Bomboş" (1967) isimli bir kitap yayınlar. Kitabın yayınlanmasından sonraki ayların birinde Abdurrahim Karakoç, Maraş'ta bir geceye katılır. Salonda onu gören Mustafa Zülkadiroğlu ile aralarında şu konuşma geçer:

− Abdurrahim Bey, benim kitabımı görmüş müydünüz?
− Hangisini?
− Bomboş'u.
− Haa gördüm, gördüm..
− Nasıl buldunuz?
− Bomboş!..

Ciddi, pek gülmez gibi görünen yüzünün arkasında müthiş bir espri yeteneği, anlayışı ve taşı gediğine koyma zekâsı vardı. Zaten öyle olmasaydı, o harika, ince ve derin hiciv şiirlerini yazabilir miydi? Ayrıca çok sakin, sevecen, sesini hiç yükseltmeyen, sabırlı bir insan olarak yer etti içimde…

60'lı yılların son çeyreği gibi geliyor bana; 67 mi desem, 68 mi? Elbistan'da Çarşı Camii'nin kuzey taraf karşısında yavaştan değişmeye yüz tutmuş 'Marangozlar Çarşısı'nda hepsi iki katlı olan binaların en dar olanı, Ali Akbaş'ın önderliğinde Elbistan'da ilk 'Ülkü Ocağı' olarak kiralanmıştı. Kimi arkadaşlarıma uyarak ben de arada sırada gelip gitmeye başlamıştım… On beş, on altı yaşındaydım, benim gibi yeni yetme gençlerden sekiz on tane gelip gideni görürdüm…

Biz daha çok akşamları giderdik. Bir saat kadar oturur, ikram edilen çayı içer ayrılırdık. Bir süre sonra bazılarına seminer konuları verilmiş olmalı ki, periyodik olarak haftada bir sunulmaya başladı. Konunun adı ilgimizi çekerse gidip dinliyorduk. Samimi arkadaşlarımdan birine seminer konusu olarak "Toprak Reformu"; yararlanması için de Prof. Dr. Mümtaz Turhan'ın "Toprak Reformu ve Köy Kalkınması" (1964) isimli kitabı emanet edilmişti. O arkadaşım seminere üç gün kala işini bahane ederek cayınca, Ali Akbaş, benden rica etti. Ben de kabul ettim. Gece gündüz çalışarak üç gün içinde hazırlandım ve belirlenen günün akşamı dinlemeye gelen on, on beş kişiye sundum.

Ali Akbaş sunum yaptığım masanın yan tarafında iken tam karşımda zayıf, esmer, siyah ve hafif sarkık bıyıklı, simsiyah saçları alnının yarısından çoğunu kapatmış; dinlerken sürekli elindeki kalem ile kolunu dayadığı masada bir kâğıda başını hiç kaldırmadan şekiller çizen biri oturuyordu. Arka arkaya sigara içiyor, sigarasından nefes çekerken avurtları sanki birbirine değecekmiş gibi içeri çöküyordu. Tahta sandalyede ve sürekli bacak bacak üstüne atarak oturuyordu. İşin ilginç yanı, bunu yaparken üstteki bacağı ile yere basan bacağı ve bu bacağını yasladığı sandalyenin ayağını da birlikte sardığı gibi ayağı yandan dışarı çıkıyordu. Ali Akbaş, bu ağabeyle ve yaşı bizlere nispeten beş on yaş daha büyük birkaç kişi tebrik ettiler, yüreklendirici sözler söylediler.

Sonra Ali Akbaş oradakileri tanıttı; meğer tahta sandalyede oturan, o zayıf, esmer ve sürekli sigara içen Abdurrahim Karakoç imiş. Heyecanlanmış, sevinmiş ve onu sevmiştim…

O yıllarda Abdurrahim Karakoç Ekinözü belediyesinde muhasip olarak çalışırdı. Milliyetçi, dini değerlere önem veren bir şair ağabey olarak bildiğimizden, sohbet ve fikirlerinden istifade etmek düşüncesiyle, arkadaşlarım (Mehmet Karaman, Orhan Poyraz, Yalçın Bolu) ile onu, zaman zaman ziyaret ederdik. Ya kasabanın kahvesinde bulurduk onu ya belediyedeki odasında. Çay ikram ederdi, sorularımıza cevaplar verirdi; nelerle uğraştığımızı, neler okuduğumuzu vs. sorardı. Ben de bu ziyaretlerimizin birinde şiiri ne zaman, nasıl ve nelerden etkilenerek yazdığını sormuştum. Şu cevabı vermişti:

− İlham bu, ne zaman geleceği belli olmaz Arif. Daha çok yalnızken misafir olur bana... Yanımdan defter kalem eksik etmem. Geleni geldiği kadar hemen yazarım. Sonra üzerinde düşünürüm, değişiklikler yaparım. Yattıktan sonra da gelir sıklıkla.. Düşünün, lamba sönmüş herkes uyumuş, sen uyumadan önce yatakta dönüp duruyor, kafanda hayallerle, hayatla, gerçeklerle, şiirle, savaşıyorsun adeta.. Birden bir dörtlük, bir beyit düşüyor aklına. Onu kaçırmamak gerek. Yarına kadar unutabilirsin. Yerimden kalkıp, kibriti bulup, lambayı yakıp, kâğıdı kalemi alıp yazıncaya kadar unutma ihtimali vardı ve aile efradı rahatsız olabilirdi. Sırf bunlar için pilli küçük bir teyp aldım, hemen düğmesine basıyorum, aklıma düşeni okuyorum, ertesi gün de deftere aktarıyorum. Daha önce yani teyp yokken, lambayı yakmaya erindiğim veya kibrit bulamadığım zamanlarda, hemen yanımdaki ocaktan aldığım kömürle, görmeden duvara beyitler, dörtlükler yazdığım çok oldu. Yine ziyaret etmek üzere niyetlendik ve mesai saati içinde Cela'ya (Ekinözü) ulaştığımızdan odasında olacağını düşünerek belediyeye uğradık. Yoktu. Mesai arkadaşları, "Misafirleri gelmiş. Çağırdılar. Yukarı İçme'ye gitti" dediler. Çok yakındı. Üstelik kestirme bir yolu varmış, tarif ettiler ve yürüyerek gittik.

Ana yoldan Yukarı İçme'ye ayrılan yolu geçer geçmez sol tarafta, özellikle anayola paralel olarak akan arkın iki yanına dikilmiş yaşlı kavak ve söğüt ağaçlarının gölgesiyle serinleyen çok geniş bir çayırlık vardı. Bu çayırlıkta, birçok ilden daha çok güney illerinden, hatta yurt dışından şifalı olduğu bilinen acı su içerek derdine deva aramak için gelenler, canları sıkıldığında, sohbet arzuladıklarında veya gezindikten sonra serinlemek niyetiyle gelip otururlardı. Burada rengârenk, her kültürü temsil eden insanı görmek mümkündü. Aşağı İçme'de de aynı şekilde... Abdurrahim Karakoç'un yüreğine üç ayrı Mihriban'ın aşkını düşüren işte bu iklimdi… Biz oraya geldiğimizde, gölge alanda, büyük bir halka şeklinde sandalyelerde oturan yirminin üzerinde insan görünüyordu. Bize göre sağ tarafın orta kısmında Abdurrahim ağabey oturmuştu. Yaklaştık. Bakıp bizi görünce ayağa kalkarak hoşbeş etti. Misafirlerle tanıştırdı ve halkayı genişletmek amacıyla kollarını iki yana açarak geri doğru birkaç adım yürüdü ve yakınlarındakilere de kendisine uymaları için eliyle işaret etti. Böylece sağında solunda boşluklar oluşmuştu. Buralara bizim için sandalyeler getirtti…

Halka geniş, oturanlar kısmen birbirine uzak olunca, daha yakın olanlar kendi aralarında sohbet ediyordu. Belki bunu önlemek, belki durgunlaşan havayı neşelendirmek için, bir ara Abdurrahim Karakoç, sesini hafif yükselterek, kelimesi kelimesine şunları anlatı;

− Yıllar önce bir gün yine misafir arkadaşlarla burada oturuyorduk. Şu karşı yolda tozu dumana katan gosgoslu bir araba gelip durdu. Sanıyorum Mercedes'ti. Onu görünce yaklaşan gence bir şeyler söyledi. O da koşarak yanıma geldi ve bana, 'Abdurrahim ağabey, bir hanım seni görmeye gelmiş; buraya kadar gelebilir mi, diyor' dedi. Ee hanım olunca, belki gelmeye çekinmiştir diye düşündüm ve gittim. Yaklaşırken kadın arabadan indi. Hoş geldiniz dedim. O, 'hoş bulduk; ben Ankara Kayseri üzerinden Malatya'ya gidiyordum, tabelada Elbistan yazısını okuyunca, şiirlerinden dolayı hayranlık beslediğim ve Elbistanlı olduğunu bildiğim Abdurrahim Karakoç'u görmek, tanımak istedim. O yok muydu?' dedi. Ben de 'Hanımefendi, Abdurrahim Karakoç benim' dedim. Bunun üzerine kadın baktı, baktı hemen yanında durduğu arabasının kapısını açarken, 'keşke sizi görmeseydim de hayalimdeki gibi kalsaydınız' dedi ve binip gitti. Ne kadar gülmüştük, ne kadar…

Uzun yıllar, binalarının yerleri ve bahçeleri bugün Köprübaşı'ndaki parkın içinde kalan Avcılar Kulübü ve bitişiğindeki Öğretmenler derneği, bütün Elbistanlıların nefes aldığı, oturup çay içtiği tavla, iskambil, satranç oynadığı ve misafirleriyle sohbet ettiği yegâne yerdi. Abdurrahim ağabey de Ekinözü'nden geldiğinde uğrarsa, arkadaşlarla burada buluşur sohbet ederdik. Eğer, gideceği zaman gelmişse, koltuğunun altında, muhakkak paket halinde, o günün hemen tüm gazeteleri, takip ettiği dergiler, mecmualar olurdu. O zamanlar her gün gelmek mümkün değildi, gelmişken bir haftalık malzeme ediniyordu herhalde… -Necip Fazıl'a rahmet olsun- bir gün 'Kaba softa ham yobaz'ın biri aklınca eleştirmişti:

− Kardeşim, içinde açık saçık avrat resimleri olan bu renkli gazeteleri niye okuyorsun ki? Abdurrahim ağabey de sakince cevaplamıştı;

− Ağabeyim, benim onları tanımam gerek. Şiirimi yazmam, eleştirmem, baltayı taşa vurmamam için; ne yapıyorlar, ne demişler, bizim cenaha tavırları ne, ülkemiz nereye gidiyor, yönetenler ne ediyor öğrenmem için okumam gerek. Başka yolu var mı?

Bu tür sohbetlerimizden ilginç olanlarından birkaçını nakletmek isterim.

Hiciv-eleştiri konusunda sıkıntı çekip çekmediğini sormuştum da şöyle cevaplamıştı;

− Bizim milletin çoğu ahmak ve ciddi meseleleri o kadar önemsizmiş gibi ele alıyor ki, bu yüzden eleştiri konusu istediğimden daha çok çıkıyor. Bak şunu da söyleyeyim, ben solcu olsam bizim kesimi o kadar kolay hicvederim ki, akıllar durur. Bu solcular da bizi tanıyacak kadar bilgi olmadığından eleştiremiyorlar, eleştirenler kurusıkı laftan öte gidemiyorlar…

İleri saat uygulamasına kesinlikle uymazdı. Saatini hiç değiştirmezdi. Neden ileri almadığını sorunca, tam Abdurrahim Karakoç'a uygun bir cevap vermişti;

− Niye alayım Arif, benim saatimin duruşu doğru, onlar eninde sonunda bunun ayarına geri geleceklerdir.

Bir defasında da Ceyhan'ın kıyısına oturmuş çay içerek sohbet ediyorduk. Sordum;

− Ağabey, Elbistan artık dar gelmiyor mu? Ülkemizin okuyan kesiminde tanımayan yok gibi, kimi şiirlerini sol kesim bile beğeniyor, türküleştiriyor; gecelerinde, törenlerinde okuyorlar.. İstanbul'a gitmeyi düşünmüyor musun?

Beklemediğim bir cevap vermişti;

− Düşünüyorum. Ama daha çok erken; belki ileride… Doktor Bey, Hâkim Bey; Mebus Bey gibi şiirlerim yayınlandıktan, bazıları bestelenip plaklara okunduktan sonra sol kesim, halkın derdiyle dertlenmemi kendine yakın bulmuş olacak ki, 'Gel bizde yaz, ne istersen iste…' gibi teklifler yaptı; ama kesinlikle yüz vermedim, vermem de… Gidersem, başka niyetlerle gideceğim…

1974 Mayıs'ında kısa bir süre Van'a gitmiştim. Misafir olduğumuz ev sahibi bizi akşam kardeşinin okulunun gecesine götürdü. Kapıdan girmeden önce "Aman arkadaşlar, ne olur sağcı, ülkücü vs olduğunuzu asla belli etmeyin; çok tehlikeli olabilir" diye tembih etmişti. Gecenin bir bölümünde dramatize edilmiş hâlde şiir yarışması vardı. O gece, orada Abdurrahim Karakoç'un 'Doktor Bey' isimli şiiri büyük oy farkıyla birinci olmuştu…

1974 yılında Kıbrıs Çıkartması'nın havasına kapılmış ve Elbistan Ülkü Ocağı "Türk Ordusu Yararına" bir gece düzenlemişti. Yöneten arkadaşlar (Yılmaz Terzi, Bilal Bütün vs.), benim sunucu olmamı istediler ve ısrarla kabul ettirdiler. Biletler satılmış, davetiyeler gönderilmişti. Gece başlamadan saatler öncesinden Dilek Sineması'nın bırakın salonunu, koridorları, merdivenleri hatta dış kapısının önü bile Elbistan'ın içinden, köylerinden, Afşin'den gelen insanlarla dolmuştu. Abdurrahim Karakoç, Hayati Vasfi Taşyürek de misafirler arasında idi. Ön sırada yer ayrılmıştı onlara… O sıralar ünü parlamış olan Kul Mustafa'nın, Kaynarî ve Hacı Karakılçık gibi halk şairlerinden oluşturduğu beş altı kişilik ekibi gecemizin ikinci bölümünü dolduracaklardı. İhtimal k, halkın önemli bir kesimi onları dinlemek üzere gelmişlerdi.

Bizim hazırladığımız ilk bölüm bitmiş, arada yaptığımız açık artırma inanılmaz renkli geçmiş ve ilgi görmüştü. Hayati Vasfi Taşyürek kendi isteği ile şiir okumak üzere sahneye çıkıp tok sesiyle redifi "Bize inkılâp lazım, inkılâp lazım bize" olan şiirini okudu. Alkış inanılmazdı. Kul Mustafa gece başlamadan önce "Arkadaşım, bizim bölüm başlarken mikrofonu bize vereceksin, sunuculuğu biz kendimiz yapacağız" demesine rağmen, sunumum ve halkın bana olan tavrı hoşuna gitmiş olacak ki devam etmemi rica etmişti. Kâh ben sunuyordum, kâh kendisi mikrofonu alıp bir şeyler söylüyordu. Bir ara atışma yapmaya karar verdiler. Kul Mustafa ile çırağı olduğunu söylediği Hacı Karakılçık atışacaktı. Merhum Hayati Vasfi Taşyürek'ten ayak istediler; o da "Meydana gel" dedi. Gerçekten çok güzel, salondaki insanları pürdikkat dinlendiren, zaman zaman sesli ve alkışlarla tezahürat yaptıracak kadar heyecanlandıran veya kahkaha attıracak kadar neşelendiren bir atışma yaptılar. Ben mikrofonu bir ona bir berikine uzatıyordum. O sırada, cevabı düşünüp ve sazları eşliğinde söylerlerken gözlerindeki ışığın beni nasıl delip geçer gibi etkilediğini, nasıl gözlerinin fıldır fıldır döndüğünü hiç unutamadım!

Alkışı daha çok alan, böylece havaya giren Kul Mustafa, mikrofonu elimden kaparcasına aldı ve salona dönerek meydan okudu. Üstüne şair tanımadığını, atışmada kimsenin yenemeyeceğini, vs söyledi. Bunun üzerine, salonda bir sessizlik oldu. Kimi ayıp ettiğini düşünüyordu, kimi "Aha şimdi Abdurrahim ağabey çıkar, onun hakkını avucuna kor" diyordu. Abdurrahim Ağabey, bana, 'beni sahneye çağır' işaretini yaptı. Ben de sahneyi boşalttıktan sonra söyleyecekleri olduğunu anons ederek davet ettim. Atışma yapacağı sanılarak heyecanlanan kalabalık salonu havalandırıyordu neredeyse. Dışarıdakiler de içeri girmek için kapıları kırayazdılar. Abdurrahim Karakoç, sahneye çıkıp mikrofonu aldı ve salonu alkışla inlettiren şu cevabı verdi;

− Ben, irticalen de söylerim. Bilenler bilir ki çok söyledim. Üzerinde durmadığımdan körelmiştir. Ama ben, asıl kalem şairiyim. Kalemle yazışmak üzere göbeğinden atan varsa buyursun çıksın karşıma!

Henüz çıkan olmadı…

Kabri nur, ruhu şad ve mekânı cennet olsun…

TESLİMİYET

Mehmet DURMAZ

Yeşertme nefret otunu
Sevgi bitsin dimağlarda
Deviren dünya putunu
Ağırlanır otağlarda

Şeklini geç özlere bak
Terslere bak düzlere bak
Kır kabuğu kozlara bak
Kalma sığlarda sığlarda

Doldur aşk ile bendini
Öldür yolunda kendini
Bir avcı bozar fendini
Takılıp kalma ağlarda

Temize çektim ruhumu
İçime ektim ruhumu
Ruhunla yaktım ruhumu
Yangın var şimdi dağlarda

Hani varım, hani yokum
Bağ, bahçe, tarla, takım
Her mevsim ister bakım
İş bitmiyor bu bağlarda

Baharda dalların kurur
Çiçeğini dolu vurur
Sevdiğine bela verir
Solarsın taze çağlarda

Onsuz mesafe alınmaz
Bildirmeyince bilinmez
Vermeyince can bulunmaz
Ne ölüde ne sağlarda

ÖMÜR TÜKENİRKEN

Mehmet GÖZÜKARA

Boş beleş işlerle gönül eyleme
Yolcu seni bekler yol seni bekler
Sırrın varsa bir tek kula söyleme
Dudak seni bekler dil seni bekler

Gaflete dalarsan âmân eksilmez
Ömür tükenirken zaman eksilmez
Dağların başından duman eksilmez
Yağmur seni bekler sel seni bekler

Kuşlar ses vererek sesin duyurur
Herkesin yavrusu kendince uyur
Davete icabet sünnet buyurur
Meyve seni bekler dal seni bekler

O Süleyman bozmamıştır ahtını
Belkıs terk eyledi zümrüt tahtını
Layık olanların açar bahtını
Hasır seni bekler çul seni bekler

Olunmuşsa mutlu mesut yuvada
Haklı çıkılmıştır mutlak davada
Çalımlı avcılar gezmez ovada
Aslan seni bekler fil seni bekler

Gurbet dedikleri hasret dağıdır
Gönül dedikleri sevgi bağıdır
Ölüm dedikleri hane dağıtır
Kefen seni bekler sal seni bekler

Kara kazan her kapıya kurulur
Baykuş tüner eve kilit vurulur
Kabir denen bir menzile varılır
Yürü seni bekler kal seni bekler

Mecburi konanlar mecburi göçer
Ölüm bir badedir her nefis içer
Seven *Gözükara* canından geçer
Darlık seni bekler bol seni bekler

İSTANBUL'A "KOŞMA"

Ekrem KAFTAN

Nice seyyâre varsa toplanmış kubbe kubbe
Dönmüş zübde-i âlem bir insâna İstanbul
Hepsinin tek gördüğü Kâinat gönlü Ka'be
Nasıl tahammül eder bu hicrâna İstanbul

"Seccadesi kumlardan" ol Habîb'in müjdesi
Eritmiş de surları Fatihlerin secdesi
Olmuş bir bahar günü mü'minlerin bendesi
Karışıp şehidlerden akan kaana İstanbul

Kubbeler döner durur bu vuslatın şevkıyle
Çerâğân olur seher saltanatın şevkıyle
Bitmez gibi görünen bir hayatın şevkıyle
Yükselmek ister her dem âsumâna İstanbul

Yalnız onda yetişir Gül yüzlüye benzer gül
Ona varmak aşkıyla hep âvâre gezer gül
O'nun râyihasını bir tek onda sezer gül
Teslimdir ömürlerce gül Sultân'a İstanbul

Pervane olur güle elvan elvan çiçekler
Kâh manolya olurlar, kâh erguvan çiçekler
Solmayı istemezler gelse hazan çiçekler
Sığmaz mekân üstüne ve zamana İstanbul

Verir Süleymaniye, gülü bana yâr diye
"Gül'den ve benden ayrı geçen ömür nâr" diye
"Gül seversen hayatın dâimâ bahâr" diye
Döner yedi tepede bir handân'a İstanbul

Salevâttır duyana Boğaz'ın mahzun sesi
Yevm-i kıyama kadar kesilmez hiç nefesi
Aceb gerçek olur mu gönlündeki hevesi
Varır mı Kevser olup ol Cânân'a İstanbul

Bahtiyardır denizler Haliç'le girdik diye
Döne döne bir kerre murada erdik diye
Aşkımızı gözünün önüne serdik diye
Katre katre aşk verir her ummâna İstanbul

Nice kalbsiz şâire İstanbul çok ıraktır
Boğazda gezerler de, gönülleri kuraktır
Yalnız benim şiirim ve gözyaşım buraktır
Binip de vâsıl olur her cinâna İstanbul

ŞİİR VE GELENEK

Muhsin İlyas SUBAŞI

Şiirimiz 21. asra üç ayrı kaynaktan beslenerek girdi. Bunlardan ilki ve en eski olanı "Halk Şiiri" geleneğidir. Eski şiir örneklerimize bakıyoruz, bunların tamamı halkın kendi duygularından doğan irticalen söylenen mısralar… İlk şekilleriyle saz eşliğinde terennüm edilerek söylenen bu şiirler, zamanla hususîleşerek, koşma, ağıt, ninni, mani şeklinde ortaya çıkmış, daha sonra Halk Şairleri tarafından "Koşma" tarzında geliştirilerek bir millî vezin şeklini almıştır. Bu tarzı günümüzde devam ettirenler çoğunluktadır. Halk Âşıkları, bu tarzı sazlarıyla besleyerek yaşatma çabası içerisindeler. Ayrıca, saz çalıp söylemeden de bu şiirimizin örneklerini verenler hayli fazladır. Zaman zaman çok da kaliteli şiirler görmekteyiz.

Bizim şairlerimizin önemli bir kısmı halk şiirinde iç mutluluğu çevresiyle bölüşmek isterken sazı aracı yapmışlardır. Şamanlar da İslâm öncesinde Türk topluluğu için aynı şeyleri söylüyordu. Onlar da kopuzlarını bağırlarına çekip hikmetli sözlerle kul ile yaratıcı arasında köprü oluyorlardı. Sözün gücü ilk insandan bu yana niteliğinden hiçbir şey kaybetmeden devam edegelmiştir. Bu gücü, şair kendine güven duygusuna dönüştürerek ruhî bir rahatlığa ulaşmaktadır. Halk muhayyilesinin sağdığı bu geniş imkânı başarıyla kullananlar yalnızca kendilerinin ve kendi dönemlerinin değil, daha sonraki dönemin insanlarının da müşterek dili ve gönlü olmuşlardır. T.S.Eliot, "Gelenek çizgisinde olan eser gerçekten bir sanat eseri ise, aynı medeniyet içerisinde yaratılmış bütün eserlerin oluşturduğu organik bütün içinde yer alacaktır", der. Ona göre, geleneğe bağlı olan bir şair, yalnız çevresel olan insan tecrübesinin değil, geçici olanın da şuurundadır. Bizim ana şiir damarımız oluşu bakımından, halk şiiri tamamıyla sözü edilen bu tür bir geleneğin imkânlarını kullanmaktadır. Halkın bir anlamda iç müziği olan bu şiir, onun rahatlamasını sağlayan bir gevşetici ilaç gibidir, bir sığınma aracıdır. Bunun yanında, şiirin bir de ahenkli sese dönüştürülmesi vardır; bunlar da türkülerimizdir.

Şiirin ilk etkisini sağlayabilmek için insanın kulağına ninni şeklinde sunulması, şaşırtıcı bir uzlaşmayı sağlar. Bu uzlaşma önce söyleyenin kendisinde oluşur. Gönlü ile aklı arasında. Sonra, başkalarının gönlüne ve aklına uzanır. Bizde bu öyle bir çarpıcı güzellik kazanmıştır ki, anne şefkatini dilinin ve gönlünün birleştiği manilerde çocuklarına aktarmış ve orada bu ninniye dönüşmüştür… Ninni, çocuğun o saf zekâ coğrafyasına düşen ilk insan sözüdür. Yumuşak bir söz ve kuşatıcı bir ahenkle kucaklar bebeğin dünyasını… Anne şefkatinin o sınırsız heyecanı içerisinde yavrusunun yüzüne bakar ve inilti halinde mırıldanır: *"Ninni bebeğim uyusun,/ Uyusun da büyüsün!"* Çocuğun üç temel ilacı uyumak, yemek ve sevilmektir. Ananın çocuğunun bu temel içgüdüsünü ninniye dönüştürmesi bir sosyal realitenin ifşasıdır. Büyüme idealine adanmış çocuğun, şefkat, beslenme ve uyumaktan başka talebi olmaz. Ninniler bunun davetiyesidir. Okunmaktan çok işitilmek için var olan şiir ilk etkili gücünü bu bebeklerde gösterir ve oradaki yolculuğu ölümünün sonuna kadar uzanarak ağıtla noktalanır…

Toplumun parçalanmış hayatını kendi iç dinamiklerine kavuşturmak için hayatımızın her safhasına yerleşen şiirin, türkü olsun, ninni olsun, ağıt olsun bir sosyal fonksiyonunun varlığı onun gücünü de arttırmaktadır. Binlerce yıldır, bunun böyle süregelmesi, hayatın mistik şeması içinde şiirin gelenekten nasıl beslendiğini göstermesi bakımından önemlidir…

Şiirimizin bir önemli alanı da tasavvuf şiiridir. Tekke şiiri de denilen bu tarz, hem Halk hem de Divan Şiiri'nden etkilenmiştir. Bu şiirde, günümüzde yenileşme eğilimi pek görülmez ama modern tarzda söyleyenlere de rastlanılmaktadır. Bu şiir, türkülerin bir anlamda metafizik ürperti kazanarak ilâhîleşmesidir. Bakın mesela, Karacaoğlan'ın *"İncecikten bir kar yağar, / Tozar elif elif diye, / Deli gönül abdal olmuş, / Gezer elif elif diye"* türküsü bu tarzın küçük bir örneğidir. Okunan ilâhilerin çoğunda sözün heyecandan sıyrılıp teslimiyete yönelmesi, onu türkü'den ayırmaktadır. Değilse, iç form bakımından aynı esasları kullandıklarını söyleyebiliriz.

Burada önemli olan bir husus, bizim ilk mısraımızın şiir tarzında ortaya çıktığı günden bu yana, yalnızca Tekke Şiiri diyebileceğimiz bu Tasavvuf Şiiri muhteva bakımından kendi geleneğini oluşturmuş ve bunda, bugüne kadar herhangi bir çözülme olmamıştır. Türklerin Müslümanlığı kabul etmesinden sonraki dönemlerde başlayıp gelişen bu şiir ekolü, halkın ruhundaki ürpertiyi iyi deşifre edebildiği için sade vatandaş tarafından da, aydın tarafından da anlaşılıp kabul görmüştür.

Yunus bu alanda her iki kesimin ortak değeri olarak asırlardır etkisini ve gücünü bunun için korumakta ve kendi etki alanını genişleterek bu alana yönelen şairlere de ilham kaynağı olmaktadır.

Divan Şiirini bu gelenek anlayışı içinde ikinci besleyici unsur olarak düşünüyoruz. O, özel bir tarz olarak bir dönem etkili olmuş ve şimdi edebiyat alanımızdan çekilmiştir. Buna rağmen, onun kalın hatlarının bizim şiirimizin iç disiplinine girmesi gerekir. Attila İlhan, "*Divan şiirini bilmeyen, oradan beslenmeyen şairin kendi şiirini oluştursa da Türk şiirinde kalıcı bir yer edinmesinin mümkün olmadığını*" söyler. Bu yaklaşım doğrudur. Divan şiirini bilmek, onu şiirine olduğu gibi aktarmak demek değildir. 7 asra yakın bir süre bizim edebiyatımızın ana omurgasını oluşturmuş bir şiiri sırf dilinden ötürü atamayız. Bu şiirden ses, imaj ve muhteva bakımından faydalanan günümüz şairi Türk şiirine çok şey kazandırabilecektir.

Divan şiiri kendi döneminde, entelektüel hazzı kendi disiplini içerisinde topluma yayan bir çalışma alanıydı. Bu görüşü eleştirenler bulunacaktır. Bunların çoğunluğunun da halk şiirine sırtını dönmüş insanlar olması düşündürücüdür. Yani Divan Şiiri'ne, "Zümre Edebiyatı" diyeceksin, bu defa, hiç olmazsa, kendi millî tarzın olan Halk Şiirine de sırtını döneceksin. Bu, bir yerde halkın geçmişiyle ilintisini sağlayan iplerin koparılması demektir. Zaten bunları savunanlar da yenileşme hevesinde olan insanlardır.

Böyle bir ön yargıya rağmen bu şiiri, günümüz şiirinin altyapı kültürü olmaktan çıkarırsanız, bu şiirin beslendiği kanallardan birisini tıkamış olursunuz. Şiir farklı düşünceleri kendi ikliminin renkliliği olarak görür ama ideolojik saplantıları bünyesinde tutmaz. Bunun sebebi de bu tür şiirlerin geleneksel bir öze sahip olmamaları, günlük taleplerin ürünleri şeklinde ortaya çıkmalarıdır. O talep bitince, bu şiir de ayaklarını yerden kesmekte ve boşlukta kalmaktadır. Divan şiirinin kendi disiplini böyle bir hevese imkân vermediği için ondan beslenen şiirin günlük telaşı olmaz! Sezai Karakoç, serbest tarzda yazılan küçük aşk şiirlerini gazelin süreği olarak görür ve "*Gizli bir aruz, gerçek şiiri içten besleyen, ses mimarisi, tarihin ölmez mirasıdır*", diyerek, bunu başaranların kalıcı eserlere imza atabileceklerini söyler.

Şimdi Batı tarzı şiirimizin gelenekle ilişkisine bakalım: Batılılaşma çabasına tam iki asrımızı verdik. Bu süre içerisinde ortaya çıkan nedir? Bana sorarsanız, bu alanda beklenen mesafeyi almış değiliz. Batı edebiyatı, bizim modern şiirimizi bizden saymıyor. Onlar, bu şiirin orijinallerinin kendilerinde bulunduğunu söylüyorlar. Bunda haklılık payları vardır. Çünkü bir dönem, neredeyse, şiirlerini tercüme edip altına imzasını atanların olduğundan söz edilir… Sonra birileri bunları yeniden kendi asıl dillerine çevrilince hamakat ortaya çıktı. Bu bir geçiş dönemiydi, haydi bunu da boş geçelim. Ama yıllardır şiire terini dökenlerin, gecelerinin sessizliğine gömülen mısralarında, modernleşmeyi de gerçekleştirmiş olamadılar. Sezai Karakoç, "*Yeteneği ilk uyandıran, bilinçlendiren, kımıldatan, onu harekete geçiren tarihî sosyolojik birikim, gelenektir. Bir yandan doğa, öte yandan gelenek yeteneği yerinden oynatır ve ona ilk denemeler yapma heves ve cesaretini verir*", diyor. Bu tespit, şiiri kendi seyri içinde düşünen insanlar içindir. Bizde öyle bir dönem yaşandı ki, gelenek demek, geçmişe bağlanmak, en azından oradan beslenmek ve bir şeyler almaktı. Hâlbuki bizde işi şiir aracılığıyla politika olanlar buna sırtlarını döndüler. Bizde yenileşme döneminin kendi gelişme çizgisini tutturamamasının ana sebebi budur. Böyle bir kaynaktan koparılmış olması ve ayaklarının yere basmamasıydı. Ritimle anlamın uzlaşmasını sağlayamayan çağdaş şairlerimiz, serbest söylemeyi sanki bir yeni çıkış yolu gibi gördüler. Gerçi serbest tarzda mükemmel şiirler oluşmadı mı? Oluştu elbette. Ne var ki, bu milletin duygu atmosferini birkaç şairle doldurmanız mümkün değildir.

Bizde, çağımızın, yaşadığımız asrın şairlerinin önemli bir kısmı, geleneğin o kuşatıcı etkisinden kurtulamadı. Serbest yazdıysa da, vezinde onu kullandıysa, anlamda geleneğin etkisinden kurtulamadı. Bunu, tamamıyla serbest yazanlarda bile görebilirsiniz. Bunun ana sebebi ise, şiirin tamamıyla orijinalliğini yerli duygu ve düşünceden almasındandır. Onun tercüme edilemeyişinin gerçek nedeni de budur…

Ruh ve beden sentezi olan insanın düşündükleri ile hissettikleri arasında zaman zaman farklılaşmalar olur. Bu farklılığı insanın lehine döndüren hep onun değerler ölçüsü olmuştur. Ruhundaki parçalanmadan dolayı kimliğini kaybedenlerin kişiliğini de kaybettiğini görürüz. Şiir çoğu zaman burada kurtarıcı rolünü üstlenir ve insan kendi başına döndüğü zaman yaşadığı ruh depreminde zararı en azla atlatabilir. Ölümlerde ağıtların önemi bunu göstermektedir. Yakınını kaybettiği için ıstırap duyan insan, ağıtlarıyla kendisini kontrole almış olur. Orada ifade edilen şeyler, gerilen iç dünyasını gevşetici rol oynar. Bu, bir nevi acılı bir masaj gibi bir şeydir. Şiiri böyle bir misyona taşıyan da onun sosyal muhayyile dediğimiz toplumsal değerlerin bütünü olan gelenekten beslenmesi gerçeğidir.

Bugün başarılı olanlara bakınız, bu üç ana kanalın imkânlarını alabildiğince şiirinde senteze götürdüklerini görürsünüz. Doğrusu da budur, buna ulaşamayan şiir bizim şiirimiz değildir!..

SÖZÜN YÜREĞİ

Talat ÜLKER

Susarsan işgal eder tüm yurtlarımı hüzün
Yüzün bir yaprak gibi düşer avuçlarıma
Dal uçlarıma değer ıslak soluğu güzün
Sözün kuşları konmaz yorgun ağaçlarıma

Susarsan lime lime parçalanır hafızam
Hüzzam bir ezgi düşer sesimden ağıtlara
Tağutlara sunulur kurban diye her azam
Cezam celi yazılır ahrarlı kâğıtlara

Susarsan ay halesiz, yıldızlar göksüz kalır
Öksüz kalır nergisler buz tutunca ırmaklar
Topraklar taş kesilir başaklar köksüz kalır
Büksüz kalır gözesiz yamaçlarda koyaklar

Susarsan çiçek açmaz gözlerinde bahçeler
Çalar ateş kanatlı kuşlar masalı devden
Evden kaçan kız gibi gönül sözü bohçalar
Lehçeler lügatleri kurtaramaz alevden

Susarsan söz dağının ardında kalır sıla
Yayla yüzlü baharlar göçer düş diyarından
Yarından gün eksilir, dün tamam olmaz asla
Şehla bir bakış düşer gönle intizarından

Susarsan aynalarda unuturum yüzümü
Közümü sakladığım külü savurur rüzgâr
Uzar sonsuza yollar, gölgem örter izimi
Sözümü geri vermez bu dipsiz uçurumlar

Susma, sözün yüreği üşür susarsan eğer
Yer yarılır, gök çöker, ufku taşımaz tuğlar
Dağlar yerinden oynar, canı kuşatır keder
Esmer bir yalızlığa mesken olur otağlar

GEL EYLEDİLER

İbrahim SAĞIR

Âlem-i vücudu seyran ederken
Hayret vadisinden gel eylediler
Akıl sultanıyla fikir güderken
Aşkın sarayından el eylediler

Sihirli bir bad-ı saba nefesi
Kaldırdı gözümden her türlü sisi
Zümrüt tepelerde huzur bestesi
Muhabbet bağını gül eylediler

Bağ-ı gülistanda açılmış güller
Nağmeden nağmeye geçer bülbüller
Bir koyu sohbete dalmış gönüller
Hoşgörü burcunu yol eylediler

Asuman-ı ruha tuttum feneri
Burada bilginin yok bir hüneri
Aciz kaldı idrak mumunun feri
Esrar perdesini şal eylediler

Âlem içre âlem, iç içe girmiş
Dört bir yanı sis bulutu çevirmiş
Benlik ihlâs kalesini devirmiş
Şüphe denizinde sal eylediler

Nefis şatosunda hile pazarı
Düzenbazlık üzre atarlar zarı
Zarardır burada herkesin kârı
Ahmaklık zarfına pul eylediler

Vicdan kapısından girdim içeri
Toplanmış meydana yüzlerce çeri
Ellerinde hak hakikat hançeri
Tevhit kalesinde kal eylediler

ACILARA ACI KATTIM

Mustafa SUNA

Acılara acı kattım acıdı
Acım benim gönül başa taç idi
Yıllar geçti sayamadım kaç idi
İlk göz ağrım düşte gördüm toyunu

Hayallere yalan düştü yandılar
Gözyaşlarım katık oldu bandılar
Birde “Bağrı yanık” diye andılar
Göremedim yârin “Suna” boyunu

Güldürmedi bizi devrânın çarkı
Bakanlar kör fark etmediler farkı
Suyum gitmez ayrık kaplamış arkı
Gitti gençlik oynadılar oyunu

Gecelere yoldaş oldu nefesim
Her adımda, engel buldu hevesim
Baba yurdu hiç gelmedi göresim
Sığınağım “Kor gurbetin” koyunu

Gökçe çiçek mor sümbülü dermeden
Yazlar geçti baharları görmeden
Eren erdi biz murada ermeden
Vereler dudağa ecel suyunu

Çekmeye gam dedi Dallı Mustafa
Muradım ahretim ola hoş safa
Güzel Mevlâm yazsın kulunu af’a
Çünkü yazan O kem kulun huyunu

ENEL AŞK

Yunus KARA

Yetmedi sana doğru akmaya benim gücüm
Ummandan arta kalan bir damlaya say beni
Bu ayrılıkta ey yâr var mı ki benim suçum
Ya giyindir kuşandır, ya çırçıplak soy beni
Bu yerlerde üşürüm ateşine koy beni

Kelâmına can feda gönül kubbemde sesin
Saatlere dur dedim sedânı duymak için
Gözünden mi düştün sen bu dünyaya firdevsin
Geceden yıldız çaldım saçına koymak için
Uykuları uyuttum ben sana doymak için

Çin-i Maçin de olsa bildirsen adresini
Demir çarık eskisin yanına varayım da
Kaknus'a emanet et o ergânun sesini
Yeter ki kıvılcım ol şu köhne sarayımda
Varsın kül olsun dünya ben sana yanayım da

Başka âşık tanımam benzetme beni ele
Tarihler yazmış mı hiç kor ateşle yağan kar
Aslı ile kül olmak ne vermiş ki Kerem'e
Tüm âşıklar yoruldu yarı olmadan yol yâr
Ferhat candan vazgeçti, Kays'ın işi âh u zâr

Bir çılgınlık anında Hallac'ı kıskandırıp
Tel tel soydum derimi, tenini giydir bana
"Enel Aşk" diye diye engelleri kaldırıp
O sevgi cellâdının adını bildir bana
Ha ayrılık, ha ölüm, ikisi de bir bana

YALANLAMA

İsmail Kutlu ÖZALP

Gölgelerden bir gökdelen kurarak
Son katını tutup sattım herkese
Düş atımla düş dışında durarak
Yalandan gerçeği attım herkese

Yıldızları toz haline getirdim
Gökyüzüne ekin ektim, bitirdim
Günü aya, ayı yıla yetirdim
Mevsimlerden hüzün kattım herkese

Geceleri yorgan diye serindim
Hayal kurdum, düş görmeye erindim
Kordan sıcak, zemheriden serindim
Gül oldum gülünce, battım herkese

Kaf dağında Keloğlanla dolaştım
Üç kapıdan kırk makama ulaştım
Yer altında olmaz işe bulaştım
Gücüm yoktu, gelip çattım herkese

Yine bozdum rakamlarla aramı
Tımar ettim tuz basarak yaramı
Ben çalmışken göre göre paramı
Haklarımı helal ettim herkese

Akrepleri muhabbetle elledim
Yol üstünde direk buldum, telledim
Bir adımı kırk senede belledim
Ne mutlu, aklımla yettim herkese

Kutlu ozan konuş, anlat, yaz söyle
Eğip bükme, çok uzatma, az söyle
Mevsimlerden bahar söyle, yaz söyle
Sen gittiysen bende gittim herkese

SÜRGÜN

Mehmet BAŞ

Ten kafesinde ruhun dinmeyen esareti
Vakitsiz ölümlerin ardı sıra koşuyor
Böyle nerden gelir bu hüznün cesareti
Fanilik otağında sonsuzluğu boşuyor

Bilir misin güneşin üşüdüğü o günü
Sokaklar bir cenaze evi gibi sessizdi
Bilir misin sükûtun bürüdüğü sürgünü
Yüreğim tufanlarda gark olmuş bir gemiydi

Hüznümün kitabında bir ayraçtır gözlerin
Süzülür kirpiğimden o isimsiz melalin
Koştuğum topraklarda kan oturur dizime
Her nerde durduysam orda başlar hayalin

Kelimeler sahilsiz ummanlarda köpürür
Bir dağın eteğinden doğar nice umutlar
Seneler seneleri takvimlerde süpürür
Kül olur denizleri tutuşturan yağmurlar

Hayaller ki güneşin hep ardından sararır
Kurulur yeryüzüne gökyüzünün düğünü
Sabahın semasında tüm yıldızlar kararır
Çağırırken sahibi gönderdiği sürgünü

SAHRADA KIRAN

Nuri PEKSÖZ

Rengini ateşten almış bir gülsün
Bilmezdim kalbimde har olduğunu
Nedamet ehliyim, yol yorgunuyum
Anladım vuslatın zor olduğunu

Seher rüzgârına gül eğilir de
Derman sunarlar hep bu zehirde
Hükümlüyüm bu elemde, kahırda
Kim bilir zülfünün dar olduğunu

Esrarımsın nadanlara diyemem
Vebalimsin gözyaşımla yuyamam
Düşmanımsın öldürmeğe kıyamam
Bilmezler gönlümde sır olduğunu

Bülbülüm bağında aşiyanım yok
Bir dağım yükümü taşıyanım yok
Diriyim de bedenimde canım yok
Söylerler âlemde kör olduğunu

Şad olursun keder nedir bilmezsin
Şakisin Mevla'ya secde kılmazsın
Yüreğimde öldürürüm ölmezsin
Bilmezler sönmeyen kor olduğunu

Nazarın kalbimi büyüler durur
Sahrada her gece bir kıran olur
Görünür de sonra birden kaybolur
Bilirim vefasız yâr olduğunu

DÜKKÂN KAPANIYOR

Tayyib ATMACA

Atasoy Abi için

Dükkân kapanıyor baylar buyursun
Hangi kitap işinize yararsa
Askılıkta bir paltom var uyarsa
Aç karnına geldiyseniz simit var
Üç çay içme hakkınız var üstelik

Dükkân kapanıyor geç gelen yanar
Boşa ovuşturur avuçlarını
Yakında olanlar uzak duranlar
Hesabı olanlar borçlu olanlar
Yarına kalana sonsuzluk kalır

Dükkân kapanıyor müşteri bitti
İçi dolu sözler bende kalmasın
İşinize yarar vaktin birinde
Aklınızın aldıkları var ise
Kalbinizi ateşlemiş olurum

Dükkân kapanıyor duymayan duysun
Çalışma masası yanında koltuk
Kalemlik yanında kalemleriyle
Ama daktiloya yan bakmak ayıp
Atilla Maraş'a sözünü kestim

Dükkân kapanıyor içim yanıyor
Kırkbeş yıldır kimler geldi saymadım
Daktilonun sesi uzağa gitmiş
Duvara demişim yetik sözleri
Artık sukut çarşısında dükkânım

Dükkân kapanıyor ağalar beyler
"Gelmişken uğrayım" demeyin lütfen
Bir daha yolunuz zor düşebilir
Yasin İşhanında otuz bir martta
Bir devrimde biz yapalım sessizce

GEÇTİM

Âşık Cemal DİVANİ

Aşk denilen muammada çok bilmeceden geçtim
Aklım fikrim talan oldu açan goncadan geçtim
Ardımdan gelen var diye sabahı beklemedim
Akşam ile yola düştüm günü geceden geçtim

Bilmiyorum bu kitabı okuyan kim yazan kim
Beklediğim bu deryada sal olmadan yüzen kim
Bakıyorum dört yanıma şair kimdir ozan kim
Bulduğum satır içinde bunca heceden geçtim

Cesaretimi yitirdim cehalete yanarken
Ceddimden bir eser buldum tarihime dönerken
Cemalini arzuladım yâr adını anarken
Cennetin dilemek için tam beş bacadan geçtim

Dağlarıma duman çöktü üzerimde kış oldu
Dervişlerin dergâhına uğrayanlar hoş oldu
Deli diye seslendiler gönlümüz berdoş oldu
Dünyanın gam çemberinden daha önceden geçtim

Emek verdiğim insanlar beni taşa tuttular
Esir ettiler Cemali Divani'yi sattılar
Erken mi çekti gittiler bizi mi unuttular
Elemlerin süzgecinde her bir inceden geçtim

ÂŞIK ELESGERLE ŞEMKİRLİ ÂŞIK HÜSEYN DESTANI -1-

Dr. Seher ATMACA

Benim azizlerim size nereden haber vereyim, Azerbaycan'ın Şemkir bölgesinden kimden, Şemkirli Âşık Hüseynden. Şemkirli âşık Hüseyn çok gabiliyetli sanatkârdı. Onun bilmediği söz, öğrenmediği destan yoktu. Âşık Hüseyin Tufarganlı Abbas, Qurbani, Hasta Qasım ayarında bir âşıktı. Toy meclislerinde âşıkların okuduğu sözlerin çoğu Şemkirli Âşık Hüseynden olurdu. Şemkirli Âşık Hüseyn hem de çok marifetli, her şeyi yerli yerinde bilen bir aksakal halk aşığıydı. Herkes isterdi ki toy şenliğini Âşık Hüseyn yola salsın. Âşık Hüseyn destanları öyle güzel anlatır, sözleri öyle maharetle okurdu ki onun meclislerinde olan gençler âşık olma hevesine düşerlerdi. Âşıklığı öğrenmek isteyen arzu ederlerdi ki ne olaydı ne olaydı da Şemkirli Âşık Hüseyn'e çırak olaydı.

Şemkirli Âşık Hüseyin'in vaktinde Göyçe âşıklarından meclislerde en çok Âşık Elesger'in sözlerinden okurlardı. Şemkir, Qazak, Şınık bölgelerinden gelen Göyçe âşıklarından meclislerdekiler rica ederlerdi ki bir söz başka âşıktan okuyanda, birini de Âşık Elgesger'den okusunlar. Âşık Elesger'in sözleri Azerbaycan toprağının her tarafına yayıldı. Şemkirli Hüseyn de Âşık Elesger'in sözlerini işitti. Baktı ki çok değerli sözleri var. Onun tecnisleri Âşık Hüseyn'in o kadar hoşuna gitti ki ondaki ustalığa hayran kaldı. Dudakdeğmezlerini duyanda hiçbir âşıkta rastlamadığı bu sözler âşık Hüseyn'i hayretler içinde bıraktı. Kendisi de böyle sözler söylemeye çalıştı. Baktı ki bu çok zor iştir. Her aşığın becerebileceği bir iş değil. Bundan dolayı da Âşık Elesger ile görüşmek istedi. Uzun müddet bekledi fakat Âşık Elesger'in yolu Şemkir'e düşmedi ki görüşebilsinler.

O zamanlar Göyçe bölgesinde Alı, Elesger, Muharrem, Musa, Alışan, Qahraman, Qasım, Mehdi, Qulu, Qurban, Necef, Esed, Yunus gibi âşıklar vardı. Bunların tamamı üstada hizmet eylemiş, âşıklık sanatını öğrenmişlerdi. Ama Göyçe'de öyleleri de vardı ki kendi kendine saz çalmayı öğrenmişti, birkaç şiir ezberleyip ben de aşığım diye ortalığa çıkmışlar. Böyle âşıklardan biri de Hüseyin Quluağalı Âşık Mikayıl'dı.

Bir gün Âşık Mikayıl sazını omuzana geçirip o köy senin, bu köy benim diyerek Gedebey'e geldi. Bir toy meclisinde Âşık Mıgıç'la karşılaştı. Âşık Mıgıç, Şemkirli Âşık Hüseyn'in çırağıydı. Şemkir bölgesinin Çardaklı köyündendi. Ermeni olsa da Türkçe çok düzgün ve güzel okuyordu. Ama onda bir hasiyet vardı ki tanımadığı âşık görende onu pisiktirmeğe (korkutmaya) çalışırdı.

Âşık Mıgıç meclislerde bir iki okuyandan sonra üstadının bir bağlamasını dedi ve Mikayıl'den talep eyledi ki cevabını versin. Mikayıl cevap veremedi. Ne kadar fikirleştiyse, bir cevap bulamadı. Mıgıç Mikayıl'ın sazını elinden aldı. "Ne zaman muammanın cevabını bulursan o zaman gelip sazını alabilirsin" dedi. Mikayıl muammayı oradakilerden birisine yazdırıp cebine koydu. Üzüntülü bir halde Göyçe'ye döndü. Eve geldikten sonra da çok düşünse de yine de muammanın cevabını bulamadı. Dost ve tanışlarıyla fikirleşti onlar da muammayı açamadı. Öyle düşündüler ki sözün kökü yoktu bu bir dolaştırmadır diye düşündüler. Bir cevap bulamayınca Âşık Elesger'in yanına geldi. Oturup yeyip içtikten sonra da Âşık Elesger: "Mikayıl ne yahşı bize gelmişsen" dedi. Mikayıl başına gelenleri olduğu gibi danıştı. Âşık Elesger Âşık Mikayıl'a kızarak: "Âşıklığı üstattan öğrenmeden neden çöllere düşüp hem kendini hem de Göyçe'nin adını batırıyorsun?" dedi. Mikayıl "Elesger emmi bu bağlama değil. Aklına geleni yalandan uydurdu. Sözün evi yoktur dolaştırmadır." Mikayıl cebindeki muamma olan kâğıdı Âşık Elesger'e uzattı. Âşık Elesger yüzünü oğlu Beşir'e dönderdi "al oku bakayım ne yazılmış" dedi. Beşir kâğıdı okumaya başladı. Biz de saz ile okuyak siz de şad olun.

Bugün bir hayvanat gördüm
Zenbur(1)gibi şan(2)verir
Hereyi(3)yük ile gelir
Nefesi duman verir
Dindirsen(4)danışmağa
Nale(5)verir asmana
Ne yerdedi ne göydedi
Sedri(6)üstü yan verir

Bir başı var bir ayağı
Gör neçe parmağı var
İki kolu bir boğazı
Tek birce dudağı var
Eyleşipdi bir makamda
Her yana oylağı var
Goy eşitsin hamı bilsin
Her gelene nan verir.

Gel biçare âşık Hüseyn
Gıl sözünü mühteser(7)
Onu abı gür gelende
Olur deli denkeser(8)
Eşidenler fikir verin
Bu sözüme serbeser(9)
Eğerki ağam olmasa
Sidqine(10)güman verir.

Benim azizlerim, ele ki söz kurtardı, Âşık Elesger yüzünü Mikayıl tarafa tutup acıklı acıklı dillendi.
-Sen diyorsun bu sözün evi yoktur! Üstada böyle kıymet verirler! Gör sade bir şeyin üstüne ne güzel bağlama düzeldip!
- Elesger emmi, Allahını seversen neyin üstünde düzeltip?
Âşık Elesger Mikayıl'e cevap vermedi. Sazını direkten indirip köyneğinden çıkardı, zilini zil, bemini bem eyledi. Beşir'e dedi ki kâğıt kalem getir. Beşir kâğıt kalem getirdi. Âşık Elesger sazı sinesine bastı. Osmanlı Divanisi havası ile görek ne dedi, Beşir ne yazdı. Biz de sazla deyek siz de şad olun:

Gelende ustad kelamı
Köhne yaram qan veri
Mövce(11) gelir bahri-çeşmim
Qetreyi-baran verir
Deneni torpaq içinde
Göyerdir kani-kerem
Bir melek müqarre(12)olmuş
Bizlere erzan verir.

Âşık Elesger yüzünü Beşir'e tuttu
-A bala yazabilirsen mi?
- Ay dede, yazıram.
Âşık Elerger aldı o biri bendini:

Anlamaz nadan eşitse
Deyer hedyandı(13) bu söz
Ehli irfan meclisinde
Lalü mercandı bu söz
Muhteseri Türki-zeban(14)
Bil deyirmandı bu söz
Ab şecere ahen senge
Gör nece çövlan(15) verir

Mikayıl dillendi:
-Elesger emmi, çok fikirleştim ama değirmen hiç aklıma gelmedi.
-Sende akıl var ki aklına gele!
Âşık Elesger aldı o biri hanesini:

Zindandan gelmeyende
Düşer bir geyri hala
Dahanından(16)ataş galkar
Ah çeker eyler nala
Qezebinden lenger(17) vurar
Hem qabağa(18) hem dala(19)
Hay verdikçe alov sepir
Dud qalkır duman verir.

Mikayıl'ın el ayağı yere değmiyordu. Bu bendi kendisi diyende dillendi:
-Sağ ol Elesger emmi!
Âşık Elesger, Mikayıl'ın bu durumuna çok üzülmüştü. Onun talim terbiyesiz saz götürüp âşıklık sanatını ayakaltına aldırmasını bağışlamak istemiyordu. Mikayıl'ın ona "sağol emi" demesi de ona çok acıklı geldi. Eğer evinde olmasaydı onu öyle bir çırpardı kendine gelemezdi.
Âşık Elesger aldı sözün o biri hanesini:

Haydi, kolla hinzir oğlu
Şimdi durma qarşıda
Paşol(20)malçi(21)idi durak
Seni verem padsuda(22)
Okuram inna-fetehna
Metlep(23)alam yuhuda
Şahı-merdan nökeriyem(24)
Dersimi pünhan(25)verir.

Soruşur aşıq Elesger
Dersi kimden almışsan
Abes yere saz götürüp
Ele govga salmısız
Üç kemle sözden öteri
Siz ki metel(26)galmısız
Nahaqdı(27)qürbet vilayet
Sizlere dövran verir.

1-Arı 2-Petek 3-Tahta sehpa 4-İfade almak 5-Ah 6-Yerden yüksek taht7-sözü bitir 8-Aklı başından çıkmak 9-Candan dinlemek 10-Kalpten11-Çoşmak 12- Peydah olmak 13-Ağzı bozuk 14-Kısaca sözün Türkçe özeti 15-Dörtnala koşmak 16-Ağzından 17-Sallanmak-ırgalanmak 18-Ön-ileri 19-Arkaya-geriye 20-Defol 21-Sus git ahmak 23Dilek 24-Hizmetçi 25-Gizli 26-Çaresiz 27-Haksız-vicdansız

Devamı 3. Sayıda

AŞK ÖLÜMLÜ DÜNYA HALİDİR

Mehmet ÖZDEMİR

Guruba saplansa bir gümüş hançer
Yayılır akşama kanlı ufuklar
Ateşten ırmaklar kozmik ışınlar
Ve kızıl saçıyla en eski Leyla
Kanatır içimi… Açık yaradır
Ruhumda tüllenen umut çırası

En süslü tahtınız ayakaltımda
Bayramlık fistanlar iblis libası
Belkıs'ın sultana geldiği gibi
Varlığım misalden berzaha uçar
Alçaldıkça düşer gözümden dünya
Hayat iki beyaz kundak arası

Züleyha süslüdür gamzesi derin
Kadının arzusu kavruk göğsünde
Açılan her kuyu Yusuf çağırır
Aşk zaten ölümlü dünya halidir
Yükte ağır gelir pahada hafif
Kimsesiz insanın cinnet sırası

Firavun çağında yaşamak ucuz
Köleye şehirde değer biçilmez
Karanlık dünyaya sonsuz ışıktır
Kıyamete yakın Hüseyni kıyam
Gökdelenden düşer içime çığlık
Yoksul çocukların sessiz narası

Simsiyah çizmeler kasketi eğik
Bakışı bin mavzer sessizce ölüm
Yakaza anımda ne zaman baksam
Babamın resmini şeytan doldurur
Bir gece soluksuz kalsam duvarda
Ruhumda iz yapar çivi yarası

GECE YARILARI

Seyit Ahmet KUTUZMAN

Ceyhan gün boyu bulandı gene
Bir sevda kımıldar ağaçtan ayrı
Eski düşlerinden uyanır gönül
Zaman bir incecik dala dokunup
Rüzgâr o türküyü ezberlemese
İçimden geçeni bilmezdi dağlar

Bir siyah entari giyer tabiat
Sessizce düşünür gece yapraklar
Çalılar adama benzer nedense
Karanlık kurtarır ak çiçekleri
Sonra serinlerken korkunun kalbi
Üç defa yüzüme çarpar yarasa
Ancak âşıkların hürdür yüreği
Ve ancak bu sırrı şairler bilir

Ay doğar hafifçe esner karanlık
Durulur, durulur, durulur gece
Bir peri uyanır sabaha karşı
Beriki, elinde fildişi tarak
Öteki, dizin ayna, sevinir
Saçını Ceyhan'a tarar derinden

Heyecan yüzümde damla damladır
Bir tel dalgalanır nefes nefese
O çizgi, aniden gözümden kayıp
Bir hayal dalardı soğuk sulara

Acı acı gelir bir ses uzaktan
Meşakkat boynunu sallar öküzün
Ve hüznünü işler yüreğe kağnı
Üç ayrı kayaya çarpar ızdırap
Âşıklar kendini atar bir yere
İçimin sesinden ayrılır hüzün
Bütün dakikalar bana yönelir

Karanlık geceye sığınmam gerek
Yarı sevdalıyım taşa yazarlar
Ömrümü yıllarca yerken bu hayal
Benim teranemi balıklar okur
Yıldızlar yaklaşır düşüncelerim

Güneş karanlığı ortadan yarar
Gözlerim, uykusuz kalmıştır belli
O hayal düşüme girer yeniden
Kuşlar şarkısını eşine söyler
Ben akşam olmadan uyanacağım
Dalıp kaldığımda Ceyhan nehrine
Dalları o rüzgâr okşayacaktır
On, on beş, yirmi yıl eskir düşüncem
Bir kavak devrilir sulara doğru
Çatırdar ömrümün her nesi varsa
Beni o rüzgâra anlatan olmaz
Kimseler görmez ki gördüklerimi

Ben bana küsmüşüm kim avutacak
Yıllardır yalnızım su kenarında
Aşkımı yavrusuz kuşlar bilmesiz
Unutsun bu toprak yaşadığımı
Gözyaşı görürsen "çiğ tanesi" de
Çimenler üstünde hayal mi yaşar
Irmak bu türküyü bellemeseydi
Her bahar yeniden rüzgârla ağlar
Ağıt mı söylerdi sabah yerine

Ve işte gece böylece biter
Bülbüller nerede susar bilinmez
Âşıklar her seher dinler ezanı
Şairler bir bardak efsane süzmüş
Bir gül yanaklının hikâyesinden
Kapkara o gözler oy ortasında
Saçlar iki metre uzarmış meğer
Benim gençliğimin hesabını sor
Ben sevda çekmeye hazır değildim

RÜVEYDAYA AĞIT

Nurullah GENÇ

Ben bir aziz değilim, hele gündüz değilim
Attığı her adımda siyah bir iz bırakan
Bir yanında ürküten bir baldıran gövdesi
Bir yanında kaderi özümleyen bir lale
Merhamet sahrasının uyuyan gecesiyim

Bırak da böyle bitsin bu günahkâr serüven
Bırak da kurtarayım bu emanet sarayı
Yeter, intiharınla oyduğum yüreğimi
Umutsuz şarkılarla avutulduğum yeter
Göğsümde bir yanardağ kıvranıyor rüveyda
Yaraları kapandıkça kanıyor rüveyda
Duman çöktü güneşin sitem aynalarına
Aralandı perdeler; şimdi sessiz değilim
Dertliyim, viraneyim, ben bir aziz değilim
Azizler tohum eker sevgi tarlalarına

Senin gözlerin dram; oysa ağlatan benim
Ben dilenci; sen sultan; sevgi dağıtan benim
Sen ışık; ben karanlık ve aydınlatan benim
Ben ölümüm; sen hayat; cana can katan benim
Sabah sende oluyor; güneşi tutan benim
Soran ben; sorulan sen; hüznü damıtan benim
Öldüren ben; ölen sen; kabirde yatan benim
Sen sevda yüklü bulut, göklerimin sahibi
Saklıyorum içimde seni bir tufan gibi

Nerde uğruna ömür verdiğim bela, nerde
Her hatıra bir demet zakkum meyhanelerde
Düşlerim esrarınla çoğalan pervanedir
Götür benden ahzanı, bana ihsanı getir
Yalanı reddederken düşüyorum yalana
Ben bir aziz değilim rüveyda anlasana

Bu ağıdı öldüğün için söylemiyorum
Sen ölmedin rüveyda; at vuruldu; ben öldüm
Her hamlesi bir tabut şimdi bakışlarının
Yıkayıp kefenledin; mehtabına gömüldüm
Her iklime kanatlı bir haberci salsınlar
Çağır âşıklarını; namazımı kılsınlar
Duysun âlem ateşin dağı erittiğini
Bu illetin taşları bile çürüttüğünü

Gün olur da ayrılık yumağı çözülür mü
Bergüzarım ayaklar altında ezilir mi
Rüveyda, görür müyüm yeşil ufuklarını
Seninle bir sonsuzluk bulur muyum rüveyda
Yoksa hep bu kabirde kalır mıyım rüveyda